

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 47/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 december 2014 regeringens proposition med förslag till lag om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till vissa lagar som har samband med den (RP 278/2014 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att jord- och skogsbruksutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Tiina Muinonen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Maire Lumiaho, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- utvecklingschef Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

Dessutom har skriftliga yttranden lämnats av

- jord- och skogsbruksministeriet
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet framhåller att revideringen av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) ingår i en större reform av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Olycksfallsförsäkringen för lantbruksföretagare ska enligt propositionen till stora delar vara lik den lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som ingår i en proposition (RP 277/2014 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen.

Den gällande lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare stämmer överens med lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) och

den innehåller lagtekniskt sett många hänvisningar till den lagen. Utskottet välkomnar målet att modernisera lagstiftningen om olycksfallsförsäkring och anpassa den till dagens krav på lagstiftning. Det är viktigt att den rätts- och ersättningspraxis som nu bara vilar på tillämpningsavgöranden skrivs in i lag. Det förtydligar lagstiftningen och ökar insynen i systemet.

Regeringen föreslår att tillämpningsområdet för pensionsskyddet enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1280/2006) som bygger på obligatorisk försäkring och för det nya obligatoriska arbets- och yrkesskyddet

samordnas. Enligt propositionen avses med lantbruksföretagares olycksfall ett olycksfall som inträffar i arbete, på det område eller utanför det område där arbetet utförs (den så kallade områdesprincipen) på det sätt som det föreskrivs särskilt. Gården betraktas som den plats där arbetet utförs. Den plats där arbetet utförs kan också anges på grundval av arbetsuppgiften. Typiskt för arbetet som lantbruksföretagare är att företagaren ofta bor på sin gård. Därför är det viktigt att det i bestämmelserna om avgränsning av området beaktas att bostaden och andra områden för privat bruk inte kan skiljas från arbetsplatsen eller platsen där arbetet utförs på samma sätt som för arbetstagare i normala fall. Vidare välkomnar utskottet att bestämmelserna tar hänsyn till de tekniska möjligheterna att arbeta utan att platsen medför begränsningar.

Resor för att utträta ärenden ingår i den gällande lagen och de kommer enligt propositionen att ersättas om de inträffar i samband med arbete. I den nya lagen jämföras resande i arbetet med arbete. Också resor mellan olika platser där arbetet utförs ingår i försäkringsskyddet. Vidare ingår resor mellan bostaden och arbetet i ersättningskyddet, om de beror på arbetet som lantbruksföretagare.

Vidare påpekar utskottet att skadefall som ersätts utöver olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar precis som nu är ömhet orsakad av arbetsrörelse, skada på grund av olycksfall eller yrkessjukdom eller väsentligt förvärrad sjukdom och misshandel som har orsakssamband med den skadades arbetsuppgifter. Också dagens principer för ersättning vid psykisk chock har skrivits in i lagen.

Det är positivt att en definition på olycksfall skrivs in i lagen eftersom man i dagsläget är hänvisad till rättspraxis. Vidare skrivs det i olycksfallsförsäkring så viktiga kravet på medicinskt orsakssamband in i lagen och det anges närmare vad som avses med det. Tack vare de nya bestämmelserna förtydligas ersättningssystemet och ökar insynen. Propositionen tillåter också frivillig försäkring både för arbetstiden och fritiden. Det kan vara svårt att skilja mellan fritid

och arbete inom lantbruket eftersom arbetet fysiskt finns på samma lantgård som hemmet. För att få olycksfallsförsäkring för fritiden måste en lantbruksföretagare ha obligatorisk eller frivillig försäkring för arbetstiden.

Ersättning ska liksom idag betalas ut i form av dagpenning och pension. I fortsättningen ska förmånen under yrkesinriktad rehabilitering gå under namnet rehabiliteringspenning. Sjukvårdersättningar kommer att ges ut enligt samma regler som i dag, men författningstekniskt ingår medicinsk rehabilitering i sjukvård. Nödvändiga resekostnader ersätts för resa med offentliga färdmedel till den närmaste vårdenheten eller en vårdenhet enligt betalningsförbindelsen. Med avseende på företagarna på landsbygden är det angeläget att propositionen har en bestämmelse om ersättning för resor med egen bil, framhåller utskottet. Lantbruksföretagare ska få hälften av den kilometerersättning som Skatteförvaltningen fastställer i ersättning för nödvändiga resekostnader. För att få ersättning för resa med något annat färdmedel än med ett offentligt färdmedel eller egen bil krävs det ett särskilt skäl som beror antingen på trafikförhållandena eller på skada orsakad av olycksfall.

Förslaget kräver att skadefall ska anmälas senast trettio dagar efter att skadan inträffade. Det stämmer överens med bestämmelserna om företagare i lagen om olycksfallsförsäkring. Utskottet understryker vikten av att den verkställande försäkringsanstalten informerar lantbruksföretagarna i tillräckligt stor omfattning om bland annat tidsfrister för att ingen ska gå miste om förmåner.

Det är mycket positivt att myndigheterna åläggs att följa ett flertal frister för att ersättningsärenden ska handläggas snabbare. Utskottet menar att handläggningen överlag måste bli snabbare och påpekar att åtgärderna också bör utsträckas till andra sociala trygghetsförmåner och invaliditetsärenden och gälla övriga förvaltningsområden.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruksutskottet anför

*att social- och hälsovårdsutskottet bör
beakta det som sägs ovan.*

Helsingfors den 22 januari 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst

Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
ers. Lasse Männistö /saml
Simo Rundgren /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.